

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

28. aprill 2015*

Tühistamishagi — Rahvusvahelised segalepingud — Otsus, millega antakse luba neile lepingutele alla kirjutada ja neid ajutiselt kohaldada — Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate otsus — Liidu õiguskorra autonoomia — Liikmesriikide osalemine ELTL artiklis 218 ette nähtud menetluses ja otsuses — Nõukogus kohaldatav hääletuskord

Kohtuasjas C-28/12,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel 17. jaanuaril 2012 esitatud tühistamishagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Valero Jordana, K. Simonsson ja S. Bartelt,

hageja,

keda toetab:

Euroopa Parlament, esindajad: R. Passos ja A. Auersperger Matić,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M.-M. Joséphidès ja E. Karlsson ning F. Naert ja R. Szostak,

kostja,

keda toetab:

Tšehhi Vabariik, esindajad: M. Smolek ja E. Ruffer,

Taani Kuningriik, esindajad: U. Melgaard ja L. Volck Madsen,

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: T. Henze, N. Graf Vitzthum ja B. Beutler,

Kreeka Vabariik, esindajad: A. Samoni-Rantou ja S. Chala,

Prantsuse Vabariik, esindajad: G. de Bergues, F. Fize ja D. Colas ning N. Rouam,

Itaalia Vabariik, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* P. Gentili,

Madalmaade Kuningriik, esindajad: C. Wissels ja J. Langer,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

Poola Vabariik, esindajad: B. Majczyna ja M. Szpunar,

Portugali Vabariik, esindajad: L. Inez Fernandes ja M.-L. Duarte,

Soome Vabariik, esindaja: J. Heliskoski,

Rootsi Kuningriik, esindaja: A. Falk,

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindajad: C. Murrell ja L. Christie, keda abistas *barrister* R. Palmer,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, asepresident K. Lenaerts, kodade presidendid R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen ja K. Jürimäe, kohtunikud A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský (ettekandja), C. Toader, M. Safjan, D. Šváby ja F. Biltgen,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. novembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 29. jaanuari 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Oma hakis palub komisjon tühistada nõukogu ja nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate 16. juuni 2011. aasta otsus 2011/708/EL ühelt poolt Ameerika Ühendriikide, teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, kolmandalt poolt Islandi ning neljandalt poolt Norra Kuningriigi vahelise lennutranspordilepingu liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, teiselt poolt Islandi ning kolmandalt poolt Norra Kuningriigi vahelise kõrvallepingu (mis käsitleb ühelt poolt Ameerika Ühendriikide, teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, kolmandalt poolt Islandi ning neljandalt poolt Norra Kuningriigi vahelise lennutranspordilepingu kohaldamist) liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta (ELT L 283, lk 1; edaspidi „vaidlustatud otsus“).

Vaidluse taust ja menetlus Euroopa Kohtus

- 2 Ühelt poolt Euroopa Ühendus ja selle liikmesriigid ning teiselt poolt Ameerika Ühendriigid kirjutasid 25. ja 30. aprillil 2007 alla lennutranspordilepingule (ELT 2007, L 134, lk 4), mida muudeti 24. juunil 2010 Luxembourgis alla kirjutatud protokolliga (ELT 2010, L 223, lk 3).
- 3 Kuna selles lennutranspordilepingus on kolmandatele riikidele ette nähtud võimalus sellega ühineda, esitasid Islandi Vabariik ja Norra Kuningriik 2007. aastal taotluse ühinemiseks. Ühinemiseks sõlmisid need kaks riiki nimetatud lepingu osapooltega ühelt poolt Ameerika Ühendriikide, teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, kolmandalt poolt Islandi ning neljandalt poolt Norra Kuningriigi

vahelise lennutranspordilepingu (ELT 2011, L 283, lk 3; edaspidi „ühinemisleping“). Selle lepingu eesmärk oli laiendada esialgse lennutranspordilepingu kohaldamisala *mutatis mutandis* lepingu kõigile pooltele.

- 4 Komisjon pidas läbirääkimisi ka ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, teiselt poolt Islandi ning kolmandalt poolt Norra Kuningriigi vahelise kõrvallepingu üle, mis käsitleb ühelt poolt Ameerika Ühendriikide, teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, kolmandalt poolt Islandi Vabariigi ning neljandalt poolt Norra Kuningriigi vahelise lennutranspordilepingu kohaldamist (ELT 2011, L 283, lk 16; edaspidi „kõrvalleping“). Kõrvalleping täiendab ühinemislepingut sellega, et kehtestatakse algse lennutranspordilepingu rakendusmeetmete vastuvõtmise korra kahepoolse laadi säilimine, nähes ette, et komisjon esindab põhimõtteliselt Islandi Vabariiki ja Norra Kuningriiki nendes menetlustes.
- 5 Komisjon tegi 2. mail 2011 ettepaneku võtta vastu otsus ühinemislepingu ja kõrvallepingu allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta. Ettepanek, mis põhines ELTL artikli 100 lõikel 2 koostoimes ELTL artikli 218 lõikega 5, nägi ette, et ainult nõukogu on pädev seda otsust vastu võtma.
- 6 Komisjoni ettepanekust kõrvale kaldudes võttis nõukogu vaidlustatud otsuse vastu hübiidotsuse vormis ehk otsusena, mille on teinud korraga nii nõukogu kui ka nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajad.
- 7 Vaidlustatud otsuse artiklites 1–3 on sätestatud:

„Artikkel 1

Käesolevaga antakse luba allkirjastada liidu nimel [ühinemisleping] ning [kõrvalleping], eeldusel et nimetatud lepingud sõlmitakse.

Ühinemislepingu ja kõrvallepingu tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Nõukogu eesistujal on õigus määrata isik(ud), kes on volitatud liidu nimel ühinemislepingule ja kõrvallepingule alla kirjutama.

Artikkel 3

Liit ning, kohaldatavate siseriiklike õigusaktidega lubatud ulatuses, selle liikmesriigid ja teised lepinguosalised kohaldavad ühinemislepingut ja kõrvallepingut ajutiselt alates nende allkirjastamise kuupäevast kuni nende sõlmimiseks vajalike menetluste lõpuleviimiseni.”

- 8 Ühinemisleping kirjutati alla Luxembourgis ja Oslos 16. ja 21. juunil 2011. Kõrvalleping kirjutati alla samades kohtades ja samadel kuupäevadel.
- 9 Euroopa Kohtu presidendi 18. juuni 2012. aasta määrusega lubati ühelt poolt Tšehhi Vabariigil, Taani Kuningriigil, Saksamaa Liitvabariigil, Kreeka Vabariigil, Prantsuse Vabariigil, Itaalia Vabariigil, Madalmaade Kuningriigil, Poola Vabariigil, Portugali Vabariigil, Soome Vabariigil, Rootsi Kuningriigil, Ühendkuningriigil ja teiselt poolt Euroopa Parlamendil menetlusse astuda vastavalt nõukogu ja komisjoni nõuete toetuseks.

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

- 10 Nõukogu väidab, et komisjoni hagiavaldus on vastuvõetamatu kolmel põhjusel. Esiteks oleks hagi tulnud esitada liikmesriikide, mitte nõukogu vastu, sest komisjon ei nõustu liikmesriikide osalemisega vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni viinud otsustusprotsessis. Seega heidab komisjon tegelikkuses ette mitte nõukogule, vaid liikmesriikidele omistatavat rikkumist.
- 11 Siit järeldub, et teiseks on komisjoni hagiavaldus vastuvõetamatu põhjusel, et liikmesriikide esindajate vastuvõetud otsuse üle ei saa Euroopa Kohus tühistamishagi raames kohtulikku kontrolli teostada.
- 12 Kolmandaks puudub komisjonil hagiavalduse esitamiseks põhjendatud huvi, kuna tema taotletud tühistamisel ei ole mingeid õiguslikke tagajärgi. Nõukogu väidab, et kuna jagatud pädevuse valdkondades peavad Euroopa Liit ja selle liikmesriigid tegutsema tihedas koostöös, siis jagab vaidlustatud otsuse tühistamine selle kunstlikult kaheks eraldi otsuseks, mis tuleb igal juhul ühel ajal vastu võtta. Neil tingimustel ei anna komisjoni hagi mingit eelist ei liidule ega komisjonile.
- 13 Komisjon ja parlament peavad hagi vastuvõetavaks.

Euroopa Kohtu hinnang

- 14 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võivad tühistamishagi esemeks olla nende laadist ja vormist olenemata kõik liidu institutsioonide võetud meetmed, kui nende eesmärk on tekitada õiguslikke tagajärgi (vt selle kohta kohtuotsused, parlament *vs.* nõukogu ja komisjon, C-181/91 ja C-248/91, EU:C:1993:271, punkt 13, ning komisjon *vs.* nõukogu, C-27/04, EU:C:2004:436, punkt 44).
- 15 Kuna käesoleval juhul puudutab vaidlustatud otsus ühinemislepingule ja kõrvallepingule liidu nimel alla kirjutamist ning nende lepingute ajutist kohaldamist esiteks liidu ja teiseks selle liikmesriikide poolt, siis järeldub sellest vältimatult, et nõukogu osales neis kõigis küsimuses tehtud otsuste tegemisel (vt analoogia alusel kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu, C-114/12, EU:C:2014:2151, punkt 41).
- 16 Lisaks on selge, et vaidlustatud otsus tekitab õiguslikke tagajärgi.
- 17 Neil tingimustel tuleb vaidlustatud otsust vaadelda kui nõukogu õigusakti, mille peale saab esitada tühistamishagi ELTL artikli 263 alusel, mistõttu esimene ja teine väide vastuvõetamatuse kohta tuleb tagasi lükata.
- 18 Mis puudutab kolmandat väidet vastuvõetamatuse kohta, siis tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast, et komisjoni tühistamishagi vastuvõetavusele ei saa kehtestada tingimust, et komisjon peab tõendama põhjendatud huvi olemasolu (vt kohtuotsused komisjon *vs.* nõukogu, 45/86, EU:C:1987:163, punkt 3, ja komisjon *vs.* nõukogu, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 16).
- 19 Kuna ka kolmas väide vastuvõetamatuse kohta tuleb tagasi lükata, siis on komisjoni hagi järelikult vastuvõetav.

Põhiküsimus

Poolte argumendid

Esimene väide

- 20 Komisjon, keda toetab parlament, väidab, et vaidlustatud otsuse tegemisel rikkus nõukogu ELL artikli 13 lõiget 2 koostoimes ELTL artikli 218 lõigetega 2 ja 5.
- 21 Ühelt poolt tuleneb viimati nimetatud artiklist, et nõukogu on ainus institutsioon, kellel on pädevus anda luba liidu poolt rahvusvahelisele lepingule alla kirjutada. Vaidlustatud otsuse oleks seega pidanud tegema üksnes nõukogu ilma nõukogus kokku tulnud liikmesriikideta. Nimelt ei oleks nõukogu tohtinud ühepoolselt kalduda kõrvale ELTL artiklis 281 ette nähtud menetlusest, kaasates liikmesriike nimetatud otsustusprotsessi.
- 22 Selles osas tuleb liidu tegevusvaldkondi selgelt eristada valdkondadest, milles liikmesriigid võivad endiselt kasutada oma pädevust. Nii ei ole võimalik ühendada valitsustevahelist akti ja liidu akti, sest niisugune ühendamine moonutaks ELTL artiklis 218 ette nähtud liidu menetlusi, muutes need sisutihjaks.
- 23 Teiselt poolt on nõukogu rikkunud ELL artikli 13 lõiget 2 koostoimes ELTL artikli 218 lõigetega 2 ja 5, kuna liidu institutsioonid ei tohi kalduda aluslepingutega kehtestatud eeskirjadest kõrvale ega kasutada alternatiivseid menetlusi. Käesoleval juhul oli see nii, kuna vaidlustatud otsus võeti vastu tingimustel, mis erinevad ELTL artiklis 218 ette nähtutest. Nimelt ei olnud segalepingu vastuvõtmine selles artiklis ette nähtud.
- 24 Nõukogu ja menetlusse astunud valitsuste sõnul on vaidlustatud otsus kooskõlas nii ELL artikli 13 lõikega 2 kui ka ELTL artikli 218 lõigetega 2 ja 5.
- 25 Esiteks sisaldab vaidlustatud otsus kahte eraldi otsust. Esimese otsuse võttis vastu üksnes nõukogu ELTL artikli 218 alusel. Selle otsusega andis nõukogu loa kõnealuste lepingute liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta. Nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajad võtsid omalt poolt vastu ainult vaidlustatud otsuse artiklis 3 ette nähtud akti. Selle aktiga andsid liikmesriigid loa nimetatud lepingute ajutiseks kohaldamiseks nende pädevusse kuuluvates valdkondades.
- 26 Sellest järeldub, et liikmesriigid ei osalenud niisuguse akti vastuvõtmise menetluses, mille autor on ELTL artikli 281 lõigete 2 ja 5 alusel nõukogu.
- 27 Teiseks ei sisalda aluslepingud sõnaselgeid sätteid, mis määraksid kindlaks segalepingute läbirääkimiste ja sõlmimise üksikasjad. Nõukogul ja liikmesriikidel on seega nende täpse vormi kindlaksmääramisel vabad käed. See, kas rahvusvahelise lepingu allkirjastamise luba tehakse teatavaks ühesainsas otsuses või kahes eraldi aktis, ei kahjusta kuidagi ELTL artikliga 218 kehtestatud menetluse nõudeid.
- 28 Kolmandaks peavad liikmesriigid ja liit tegutsema segalepingute valdkonnas tihedas koostöös ja kujundama välja ühise lähenemisviisi, mis tagab liidu ühtse esindamise rahvusvahelistes suhetes. Segatüüpi otsuse vastuvõtmine on nii kehtestatud koostöö väljendus.

Teine väide

- 29 Komisjon, keda toetab parlament, väidab, et vaidlustatud otsus on vastuolus ELTL artikli 218 lõike 8 esimeses lõigus koostoimes ELTL artikli 100 lõikega 2 ette nähtud reegluga, mille kohaselt peab nõukogu tegema otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega. Kuna vaidlustatud otsus on ühtlasi ka nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate otsus, siis on see ühehäälselt vastu võetud. Niisugune ühehäälselt vastuvõtmine on muutnud ELTL artikli 218 lõikes 8 ette nähtud hääletuskorra sisutühjaks.
- 30 Vaidlustatud otsuse vastuvõtmise menetlus on vastuolus ka õiguskindluse nõudega, mis eeldab, et kõigis aktides peab olema viidatud selle õiguslikuks aluseks olevale õigusnormile. Vastav viitamine on vajalik selleks, et määrata kindlaks asjaomase akti vastuvõtmise menetlus ja sellest tulenevalt ka hääletuskord nõukogus. Vaidlustatud otsuses märgitud õiguslik alus – nimelt ELTL artikli 100 lõige 2 koostoimes ELTL artikli 218 lõigetega 5 ja 8 – ei võimalda kindlaks määrata nõukogus kohaldatavat hääletuskorda, kuna nendes sätetes kehtestatud hääletuskord, st kvalifitseeritud häälteenamus, asendati tegelikkuses ühehäälsuse nõudega.
- 31 Nõukogu, keda toetavad menetlusse astunud valitsused, leiab, et aluslepingutes sätestatud hääletuskorda on järgitud. Asjaolu, et ükski nõukogu liige ei esitanud vaidlustatud otsuse suhtes vastuväiteid, ei tähenda, et kvalifitseeritud häälteenamuse nõuet ei oleks käesoleval juhul järgitud, kuna iga ühehäälselt vastu võetud otsus vastab vältimatult ka kvalifitseeritud häälteenamuse nõudele.
- 32 Pealegi on rahvusvaheliste lepingute puhul paljude hääletusreeglite kumuleerimine tavapärane. Niisugune praktika näitab vajadust saavutada liikmesriikide vahel konsensus, mis võib väljenduda kas segatüüpi otsusena või nähtuda individuaalselt iga liikmesriigi võetud otsustest.

Kolmas väide

- 33 Komisjon, keda toetab parlament, heidab nõukogule ette aluslepingute eesmärkide ja ELL artikli 13 lõikes 2 sätestatud lojaalse koostöö põhimõtte rikkumist.
- 34 Lubades liikmesriikidel sekkuda liidu pädevusse, tekitas nõukogu segadust ühelt poolt seoses liidu õigussubjektsusega rahvusvahelistes suhetes ja tema pädevusega võtta ainsana vastu selle valdkonna otsuseid. Teiselt poolt ei järginud nõukogu institutsioonide vahelise lojaalse koostöö põhimõtet, mille kohaselt ei oleks ta pidanud oma volitusi teostama viisil, mis nõrgestas liidu institutsioonilist raamistikku, andes liikmesriikidele loa sekkuda menetlusse, mis puudutab üksnes nõukogu.
- 35 Nõukogu, keda toetavad menetlusse astunud valitsused, leiab, et seoses liidu õigussubjektsusega kolmandate riikide suhtes ei ole vähimatki segadust. Küll aga tekiks segalepingute kontekstis segadust juhul, kui nõukogu võtaks neid lepinguid puudutava otsuse vastu ilma liikmesriikide vastavat otsust sellesse kaasamata.
- 36 Vaidlustatud otsus ei ole mitte üksnes kooskõlas liidu ühtse rahvusvahelise esindatuse eesmärgiga, vaid tagab, edendab ja tugevdab seda, tuues nähtavale liidu ja selle liikmesriikide ühise seisukoha. Niisuguse otsuse vastuvõtmine on just aluslepingutes nõutud liidu ja selle liikmesriikide tiheda koostöö kohustuse väljendus.
- 37 On selge, et liidu akt segalepingu vastuvõtmiseks ja sellele vastav liikmesriikide akt võivad olla vastu võetud kahe menetluse kohaselt. Sellegipoolest kätkeb paralleelsete menetluste järgimine endas liikmesriikide erimeelsuste ohtu ja võib tuua kaasa viivitusi, mistõttu ei võimalda see tagada piisavalt tihedat koostööd liidu ja selle liikmesriikide vahel.

Euroopa Kohtu hinnang

- 38 Komisjoni esimese ja teise väite kohaselt ei ole vaidlustatud otsus kooskõlas ELL artikli 13 lõikega 2 koostoimes ELTL artikli 218 lõigetega 2, 5 ja 8, kuna nõukogu ei võtnud seda vastu üksi ega vastavalt ELTL artiklis 218 ette nähtud hääletuskorrale.
- 39 Olgu meenutatud, et liidu aluseks olevad lepingud on erinevalt tavapäraest rahvusvahelistest lepingutest loonud uue õiguskorra, millel on omaenda institutsioonid, mille kasuks on liikmesriigid üha laiemates valdkondades piiranud oma suveräänseid õigusi, ja mille subjektide hulka ei kuulu ainult need riigid, vaid ka nende kodanikud (vt eelkõige arvamused, 1/09, EU:C:2011:123, punkt 65, ja 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 157).
- 40 Lisaks on liikmesriigid oma liitu kuulumise tõttu nõustunud, et valdkondades, milles pädevus on liikmesriikidelt liidule üle antud, reguleerib nendevahelisi suhteid liidu õigus, ja mis tahes muu õigus on välistatud, kui liidu õigus seda nõuab (arvamus 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 193).
- 41 Vastavalt ELL artikli 13 lõikele 2 tegutseb iga institutsioon talle aluslepingutega antud volituste piires ning vastavalt nendes sätestatud korrale, tingimustele ja eesmärkidele.
- 42 Selles osas tuleb meeles pidada, et liidu institutsioonide tahte formuleerumist puudutavad eeskirjad kehtestatakse aluslepinguga, mitte liikmesriikide või institutsioonide endi poolt (kohtuotsused Ühendkuningriik vs. nõukogu, 68/86, EU:C:1988:85, punkt 38, ja parlament vs. nõukogu, C-133/06, EU:C:2008:257, punkt 54).
- 43 Mis puudutab käesolevat kohtuasja, siis nõuab ELTL artikli 218 lõige 1, et liidu ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste lepingute üle peetakse läbirääkimisi ja selliseid lepinguid sõlmitakse vastavalt menetlusele, mis on ette nähtud selle artikli lõigetes 2–11, võttes arvesse, et liikmesriigid kui liidu õiguse subjektid on seotud kõigi nimetatud artikli sätetega.
- 44 Lisaks võtab vastavalt ELTL artikli 218 lõikele 5 nõukogu vastu otsuse, millega antakse luba niisugustele lepingutele alla kirjutada ja vajaduse korral neid ajutiselt kohaldada. Liikmesriikidele ei ole niisuguse otsuse vastuvõtmisel mingit pädevust ette nähtud.
- 45 Pealegi tuleneb ELTL artikli 218 lõikest 8, et niisuguste otsuste puhul, nagu eelmises punktis viidatud, teeb nõukogu otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega.
- 46 Käesolevas kohtuasjas ei ole vaidlust selles, et ühinemisleping ja kõrvalleping kujutavad endast segalepinguid.
- 47 Kolmandate riikidega sõlmitud segalepingu osapooled on ühelt poolt liit ja teiselt poolt liikmesriigid. Niisuguse lepingu läbirääkimisel ja sõlmimisel peavad kõik osapooled tegutsema oma pädevuse piires ja kõigi teiste osapoolte pädevusi austades.
- 48 Nagu ka vaidlustatud otsuse sõnastusest ilmneb, annab see loa liidu nimel kõnealustele lepingutele alla kirjutada ja neid ajutiselt kohaldada.
- 49 Esmalt tuleb märkida, et tegelikkuses ühendab see otsus kaht eraldi akti, nimelt esiteks liidu nimel kõnealuste lepingute allkirjastamist ja tema poolt nende ajutist kohaldamist puudutav akt ning teiseks liikmesriikide poolt nende lepingute ajutist kohaldamist puudutav akt, ilma et oleks võimalik eristada, milline akt väljendab nõukogu ja milline liikmesriikide tahteavaldust.

- 50 Siit järeldub, et liikmesriigid osalesid liidu nimel kõnealuste lepingute allkirjastamist ja tema poolt nende ajutist kohaldamist puudutava akti vastuvõtmisel, samas kui ELTL artikli 218 lõike 5 kohaselt peab nõukogu üksi niisuguse akti vastu võtma. Lisaks osales nõukogu kui liidu institutsioon selle akti vastuvõtmisel, mis puudutab nende lepingute ajutist kohaldamist liikmesriikide poolt, samas kui niisugune tegevus kuulub kõigepealt iga liikmesriigi enda õiguse ja seejärel rahvusvahelise õiguse alla.
- 51 Teiseks võeti vaidlustatud otsus vastu menetluses, mis vahet tegemata sisaldab nõukogu enda otsustusprotsessi elemente ja valitsustevahelise iseloomuga elemente.
- 52 Nagu ka nõukogu kohtuistungil kinnitas, võeti vaidlustatud otsus vastu käesoleva kohtuotsuse punktis 49 nimetatud kahele aktile kohaldatud ühtse menetluse käigus. Liikmesriikide poolt kõnealuse akti ajutist kohaldamist puudutav akt viitab nende liikmesriikide esindajate konsensusele ning seega nende ühehäälesele nõusolekule, samas kui ELTL artikli 218 lõige 8 näeb ette, et nõukogu teeb liidu nimel otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega. Neid kahte erinevat akti, mis vaidlustatud otsuses on ümber liigitatud, ei saa seega õiguspäraselt vastu võtta ühtse menetluse raames (vt analoogia alusel kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, C-338/01, EU:C:2004:253).
- 53 Neil tingimustel ei ole vaidlustatud otsus kooskõlas ELTL artikli 218 lõigetega 2, 5 ja 8 ning sellest tulenevalt ka ELL artikli 13 lõikega 2.
- 54 Mis puutub nõukogu argumenti, mille kohaselt vaidlustatud otsus vastab segalepingute valdkonnas liidule ja liikmesriikidele pandud koostöökohustusele, siis on Euroopa Kohus tõepoolest sedastanud, et kui ilmneb, et lepingu ese langeb osaliselt liidu ja osaliselt liikmesriikide pädevusse, on oluline tiheda koostöö tagamine liikmesriikide ja liidu institutsioonide vahel nii läbirääkimiste käigus kui ka lepingu sõlmimisel ja sellest tulenevate kohustuste täitmisel (arvamus 1/94, EU:C:1994:384, punkt 108, ja kohtuotsus komisjon vs. Rootsi C-246/07, EU:C:2010:203, punkt 73).
- 55 Sellegipoolest ei saa selle põhimõttega õigustada seda, et nõukogu hoidub kõrvale menetlusnormide järgimisest ja ELTL artiklis 218 ette nähtud hääletuskorrast.
- 56 Seetõttu tuleb sedastada, et esimene ja teine väide on põhjendatud.
- 57 Niisiis tuleb vaidlustatud otsus tühistada, ilma et oleks vaja analüüsida komisjoni poolt hagi toetuseks esitatud kolmandat väidet.

Palve säilitada vaidlustatud ajaline kehtivus

- 58 Nõukogu ja komisjon, keda toetavad selles küsimuses parlament ning Tšehhi, Saksamaa, Prantsusmaa, Portugali ja Soome valitsus, paluvad Euroopa Kohtul säilitada vaidlustatud otsuse tühistamise korral selle ajaline kehtivus kuni uue otsuse vastuvõtmiseni.
- 59 ELTL artikli 264 teise lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus, kui ta seda vajalikuks peab, märkida, millised tühiseks tunnistatud õigusakti tagajärjed loetakse kehtivaks.
- 60 Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et arvestades õiguskindluse kaalutlusi võib vaidlustatud õigusakti tagajärjed jätta kehtivaks eelkõige juhul, kui selle õigusakti viivitamatu tühistamine põhjustab raskeid negatiivseid tagajärgi, ning niisuguse õigusakti õiguspärasus ei ole vaidlustatud mitte selle eesmärgist või sisust lähtudes, vaid õigusakti vastuvõtja pädevuse puudumise või oluliste menetlusnormide rikkumise tõttu (vt kohtuotsus parlament ja komisjon vs. nõukogu, C-103/12 ja C-165/12, EU:C:2014:2400, punkt 90 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 61 Käesoleval juhul tuleb muu hulgas märkida, et vaidlustatud otsus muutis võimalikuks ühinemislepingu ja kõrvallepingu ajutise kohaldamise liidu poolt. Niisuguse otsuse kohese mõjuga tühistamine võiks põhjustada raskeid tagajärgi liidu suhetele asjaomaste kolmandate riikidega, ning ettevõtjatele, kes tegutsevad lennutransporditurul ja kes on saanud kasu nimetatud lepingute ajutisest kohaldamisest.
- 62 Neil asjaoludel esinevad olulised õiguskindluse kaalutlused, mis õigustavad seda, et Euroopa Kohus rahuldab taotluse jätta kehtima vaidlustatud otsuse, mille eesmärki või sisu ei ole vaidlustatud, tagajärjed.
- 63 Järelikult tuleb jätta vaidlustatud otsuse tagajärjed kehtima kuni ajani, mil jõustub käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest mõistliku aja jooksul uus otsus, mille nõukogu võtab vastu ELTL artikli 218 lõigete 5 ja 8 alusel.

Kohtukulud

- 64 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja nõukogu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista nõukogult.
- 65 Sama kodukorra artikli 140 lõike 1 kohaselt kannavad käesolevas kohtuasjas menetlusse astujad Tšehhi Vabariik, Taani Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Kreeka Vabariik, Prantsuse Vabariik, Itaalia Vabariik, Madalmaade Kuningriik, Poola Vabariik, Portugali Vabariik, Soome Vabariik, Rootsi Kuningriik, Ühendkuningriik ja parlament oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Tühistada nõukogu ja nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate 16. juuni 2011. aasta otsus 2011/708/EL ühelt poolt Ameerika Ühendriikide, teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, kolmandalt poolt Islandi ning neljandalt poolt Norra Kuningriigi vahelise lennutranspordilepingu liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, teiselt poolt Islandi ning kolmandalt poolt Norra Kuningriigi vahelise kõrvallepingu (mis käsitleb ühelt poolt Ameerika Ühendriikide, teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, kolmandalt poolt Islandi ning neljandalt poolt Norra Kuningriigi vahelise lennutranspordilepingu kohaldamist) liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta.**
- 2. Jätta otsuse 2011/708 tagajärjed kehtima kuni ajani, mil jõustub käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest mõistliku aja jooksul uus otsus, mille nõukogu võtab vastu ELTL artikli 218 lõigete 5 ja 8 alusel.**
- 3. Mõista kohtukulud välja Euroopa Liidu Nõukogult.**
- 4. Jätta Tšehhi Vabariigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Kreeka Vabariigi, Prantsuse Vabariigi, Itaalia Vabariigi, Madalmaade Kuningriigi, Poola Vabariigi, Portugali Vabariigi, Soome Vabariigi, Rootsi Kuningriigi, Ühendkuningriigi ja Euroopa Parlamendi kohtukulud nende endi kanda.**

Allkirjad